KosmoΠΟΛΙΤΙΚΑ

Του **Παναγιώτη Νικολάου**

Θέλει αρετή και τόλμη η χρεοκοπία!

Τυπικά

☛ Ακούω και διαβάζω ότι ο Τύπος στην Ελλάδα περνά κρίση. Πρέπει να γίνουμε πιο σαφείς. Καταρχάς, να διευκρινίσουμε πως ο Τύπος στην Ελλάδα δεν συγκρίνεται με αυτόν της Αυστραλίας και δεν είναι του παρόντος τέτοιες συγκρίσεις. Ωστόσο, οφείλω να σημειώσω πως ο ελληνικός Τύπος είναι πολυδιάστατος, πολυφωνικός και για όλα τα γούστα. Υπάρχει υπερπληθώρα προϊόντων, ανελέητος ανταγωνισμός, μεγάλη διαφημιστική πίτα και ισχυρές επιρροές κι εξαρτήσεις. Επίσης, πολύ μεγάλη προσφορά εργασίας, αλλά και μεγάλα ποσοστά ανεργίας, καθώς αρκετοί κατέχουν πολλαπλές θέσεις.

☛ Κατά την άποψή μας, η λεγόμενη κρίση δεν έγκειται ούτε στην ποσότητα, ούτε στο λουκέτο που μπαίνει σε κανάλια κι εφημερίδες. Είναι κυρίως ποιοτική, δεοντολογική και συντεχνιακή κρίση.

Ο Τύπος στην Ελλάδα άρχισε να ξεφτίζει λίγο πριν την καθιέρωση της ελεύθερης ραδιοφωνίας και τηλεόρασης, στα πρώτα χρόνια εφαρμογής του μονοτονικού συστήματος. Ο λαϊκισμός είχε εισβάλλει στα έντυπα από τις αρχές της δεκαετίας του '80 κι οι εφημερίδες άρχισαν σιγά-σιγά να χάνουν το ποιοτικό τους προβάδισμα, αναγκαζόμενες να ακολουθήσουν τον ρυθμό της απειλής που εξέπεμπε κυρίως η τηλεόραση. Για να το πω πιο απλά, ο Τύπος εκχυδαϊστηκε, ακολούθησε και μιμμήθηκε το θέατρο, τα σίριαλ και την ομιλία του καφενείου, του δρόμου και της παρέας. Δεν κατάφερε να σταθεί στο ύψος του, καθώς άνθρωποι μέτριοι βρέθηκαν στα ηνία επειδή έτσι βόλευε... Έκτοτε οι εφημερίδες και τα περιοδικά γέμισαν με αγοραίες φράσεις που στο ένδοξο παρελθόν δεν υπήρχε περίπτωση να δημοσιοποιηθούν.

☛ Ο εκδοτικός ανταγωνισμός στις αρχές της δεκαετίας του '90 οδήγησε στην καταρράκωση του κύρους του γραπτού Τύπου (με τα περίφημα κουπόνια της πρώτης σελίδας για σπίτια, κότερα κλπ), ενώ ο λαϊκισμός συνεχίστηκε, η γλώσσα ξέφτισε μαζί με το πολυτονικό κι η ελεύθερη τηλεόραση και ραδιοφωνία περισσότερο κακό έκανε παρά καλό.

☛ Την ίδια στιγμή οι εκδότες, οι διαφημιστικές εταιρίες κι οι εταιρίες δημοσκοπήσεων, κάποιοι δημοσιογράφοι κι ένας όλόκληρος κόσμος τεχνικών και μανατζαραίων αλλά κι ένα κρατικό και παρακρατικό οικονομικό, κοινωνικό και πολιτικό σύστημα έστησαν τον ιστό τους γύρω από την ελληνική κοινωνία και την ελληνική οικονομία. Φτάσαμε στα διαπλεκόμενα (Σημίτης-Κόκκαλης κλπ) στα τέλη της δεκαετίας του '90, ενώ είχε προηγηθεί η αποτυχημένη προσπάθεια του Κοσκωτά δέκα χρόνια νωρίτερα. Μετά μπήκαμε στον εκσυγχρονισμό, χαρήκαμε τους Ολυμπιακούς Αγώνες και ξυπνήσαμε ένα πρωϊ στο πέλαγος της κρίσης. Νωρίτερα, βέβαια ο λαός είχε αποφανθεί: "αλήτες ρουφιάνοι δημοσιογράφοι". Πιο κάτω δεν μπορούσε να πάει.

☛ Στην συντριπτική του πλειοψηφία ο ελληνικός Τύπος βρίσκεται σε συνεχείς εκπτώσεις τις τελευταίες δεκαετίες. Αρχικά, γιατί οι εκδότες κι οι ιδιοκτήτες δεν έχουν όραμα κι απλά χρησιμοποιούν τα ΜΜΕ για να ασκούν επιρροή και να κερδίζουν δουλειές από το δημόσιο. Έπειτα, γιατί ο ίδιος ο κλάδος δεν θέλησε να περιφρουρήσει τα του οίκου του. Κανένας, ουσιαστικά, κώδικας δεοντολογίας δεν εφαρμόζεται κι απλά ισχύει ο νόμος της ζούγκλας (δηλαδή του ισχυρού). Επίσης, ο ίδιος ο κλάδος φταίει που εμφανίσθηκαν διάφοροι "δημοσιογράφοι" αμφιβόλου επαγγελματικής, ηθικής ή πνευματικής υπόστασης αλλά και άνθρωποι που δεν γνωρίζουν καλά την ελληνική γλώσσα. Σιγά-σιγά, ότι δεν κατάκαψε η τηλεόραση το εξόντωσαν τα περιοδικά κι οι εφημερίδες.

☛ Ναι, ο Τύπος βρίσκεται σε κρίση, εδώ και τριάντα περίπου χρόνια. Μαζί, χέρι-χέρι πορεύθηκε και γαλουχήθηκε με την οικονομική και κοινωνική κρίση που μαστίζει σήμερα την Ελλάδα.Είναι όλα αλληλένδετα. Στην επιφάνεια του παγόβουνου υπάρχει η οικονομική κρίση, αλλά στη βάση όλες αυτές οι κοινωνικές και πολιτικές πρακτικές και νοοτροπίες που την αναθρέφουν. Ο Τύπος δεν είναι άμοιρος ευθυνών κι έχει μεγάλο μερίδιο συνυπευθυνότητας. Λογικό είναι να πληρώνει και τα επακόλουθα.Το ζητούμενο είναι η κρίση να δείξει το δρόμο για το αύριο. Ένα αύριο που δεν θα πρέπει να έχει τα συμπτώματα του χθες για να μην είναι σκληρό όπως το σήμερα.

Γειτονιά με τα ψάρια

✔ Ασχοληθήκαμε χθες με τους... καλούς γείτονες της Ελλάδας, όπως οι Τούρκοι που (εκτός των άλλων) έστελναν πράκτορες να καίνε τα δάση ή όπως οι Σκοπιανοί που κατάκλεψαν τα ονόματα και τα σύμβολα. Επανερχόμαστε σήμερα για να αναγνωρίσουμε πόσο τυχερή είναι στο σημείο αυτό η Αυστραλία που έχει για γείτονες τα ψάρια!

✔ Οι ωκεανοί που την περιβάλλουν αποτελούν έναν πολύ μεγάλο φυσικό σύμμαχο, κάτι που φάνηκε καθαρά και κατά την διάρκεια του Β' παγκοσμίου πολέμου. Φαίνεται όμως και σήμερα. Την ώρα που στην Ελλάδα και αλλού η είδηση είναι ότι οι λαθρομετανάστες κυκλοφορούν σχεδόν ανεξέλεγκτα, στην Αυστραλία γίνονται είδηση οι (αποτυχημένες κυρίως) προσπάθειές τους να πλησιάσουν τις ακτές της χώρας.

✔ Φαντάζεσθε πόσο διαφορετικά θα ήταν τα πράγματα αν η Αυστραλία συνόρευε από στεριά με χώρες όπως η Ινδονησία των 120 εκατομμυρίων ανθρώπων ή οι Φιλιππίνες των πολλών προβλημάτων; Μήπως θα μπορούσε κανείς να σταματήσει τους λαθρομετανάστες ή τα προβλήματα των χωρών αυτών να δρασκελίσουν το κατώφλι της Αυστραλίας;

✔ Έχει πολλές φορές ειπωθεί και γραφθεί ότι η μοίρα της Ελλάδας θα ήταν διαφορετική αν αντί για τους Αλβανούς, τους Σκοπιανούς, τους Βούλγαρους και τους Τούρκους είχε για γείτονες τους Ελβετούς, τους Νορβηγούς ή τους Βέλγους.

✔ Όμως, με φωτεινό παράδειγμα την Αυστραλία (κι ευρωπαϊκό αντίστοιχό της την επίσης νησιωτική Βρετανία), φαίνεται πως είναι προτιμότερο να έχεις για σύνορο κι ακοίμητο φρουρό τη μεγάλη θάλασσα. Πιο καλή η γειτονιά με τα ψάρια... (ας είναι και γαύροι!)

Εφραίμ

Το εορταστικό κλίμα φέτος, πάντως, το χάλασε η σύλληψη του Εφραίμ. Πως θα κάνουν γιορτές οι πιστοί όταν σκανδαλίζονται με τη σύλληψη του ηγούμενου; Πως θα... αγιάσει (κι άλλο!) το Άγιον Όρος χωρίς τον Εφραίμ;

25 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Μήνυμα ζωής και δημιουργίας

➽ Η 25η Δεκεμβρίου είναι μία σημαντική ημερομηνία και γιορτάζεται ανελλιπώς από τον άνθρωπο εδώ και πολλές χιλιάδες χρόνια. Πρόκειται περισσότερο για ένα μήνυμα ζωής, αναγέννησης και δημιουργίας, παρά για ένα μήνυμα αγάπης, όπως έχουμε συνηθίσει να πιστεύουμε. Το χαρμόσυνο αυτό νέο το δίνει ο ήλιος, που είναι άλλωστε και το πιο λατρεμένο αντικείμενο στην ανθρώπινη ιστορία.

➽ Είναι φυσιολογικό στο ηλιοκεντρικό μας σύστημα να έχει τον πρωτεύοντα ρόλο ο ζωοδότης ήλιος. Γύρω του στροβιλιζόμαστε κι εμείς, αλλά κι ο χρόνος όπως τον καταλαβαίνουμε σε αυτή την περιδίνιση. Έτσι, οι παλαιότερες κοινωνίες - που ήταν πιο στενά συνδεδεμένες με τη φύση - μελετούσαν και μετρούσαν τις εποχές και τις ημέρες με βάση τον ήλιο και τα υπόλοιπα αστέρια του ηλιακού μας συστήματος.

(Επειδή ο πολιτισμός αναπτύχθηκε στο βόρειο ημισφαίριο, οι μετρήσεις αυτές είναι με βάση την συμπεριφορά του ήλιου εκεί. Εδώ, στην Αυστραλία, και στο υπόλοιπο νότιο ημισφαίριο ισχύουν τα αντίθετα).

➽ Με βάση τις πανάρχαιες δοξασίες, στην καταμέτρηση αυτή (στο βόρειο πάντα ημισφαίριο) περίοπτη θέση είχε σαν ημερομηνία η 25η Δεκεμβρίου, η οποία συνδυαζόταν με την γιορτή του ήλιου.

Από που πηγάζει αυτή η εορταστική διάθεση; Πως εξάγεται το αισιόδοξο μήνυμα ζωής και δημιουργίας; Αν παρατηρήσει κανείς την κίνηση του ήλιου στο στερέωμα, κατά την περιφορά της γης γύρω του, θα παρατηρήσει ότι στις 21 Δεκεμβρίου φθάνει στο κατώτερο σημείο στον ορίζοντα. Είναι η ημερολογιακή ημέρα του έτους με τη μεγαλύτερη νύχτα.

➽ Ακολουθούν τρεις ημέρες ακινησίας (χειμερινό ηλιοστάσιο), σαν να είναι νεκρός, και την 25η Δεκεμβρίου ο ήλιος αρχίζει και πάλι την ανοδική πορεία, δίνοντας το παγκόσμιο μήνυμα της αναγέννησης και της δημιουργίας. Η ημέρα αρχίζει να μεγαλώνει ξανά κι η ανοδική πορεία του ήλιου κορυφώνεται έξι μήνες αργότερα, στις 21 Ιουνίου (θερινό ηλιοστάσιο). Έτσι, το φως νικά το σκοτάδι κι η 25η Δεκεμβρίου καθιερώθηκε στο παγκόσμιο υποσυνείδητο σαν η μεγάλη γιορτή του ήλιου. Κατά την διάρκεια των αιώνων η λατρεία αυτή πήρε πολλά ονόματα και μορφές κι εφτασε στις ημέρες μας να εορτάζεται σαν η γέννηση του Χριστού, που άλλωστε παρομοιάζεται (όχι τυχαία) με τον ήλιο.

➽ Αν αφαιρέσουμε το τυπικό και το μορφολογικό της ιστορίας και κρατήσουμε την ουσία διαπιστώνουμε ότι η 25η Δεκεμβρίου είναι ένα ισχυρό μήνυμα ζωής και δημιουργίας. Της ζωής που νικά τον θάνατο και το σκοτάδι και μεγαλώνει για να δημιουργήσει. Ίσως γι' αυτό γιορτάζεται πάντα με πολλά και λαμπερά φώτα. Υπάρχει άραγε μεγαλύτερο δώρο από το δώρο της ζωής;